

Suvestinė redakcija nuo 2018-08-24

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-10-01, i. k. 2015-14552



LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL ŠIAURĖS LIETUVOS KARSTINIO REGIONO POŽEMINIAMS VANDENIMS NUO
TARŠOS APSAUGOTI IR EKSTENSYVAUS ŪKININKAVIMO METODAMS PLĖTOTI
2016–2018 METŲ VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO**

2015 m. rugsėjo 30 d. Nr. 3D-736
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo (2015 m. gegužės 19 d. įstatymo Nr. XII-1729 redakcija) 5¹ straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų planą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.

Aplinkos ministras,
pavarduojantis žemės ūkio ministrą

Kęstutis Trečiokas

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
aplinkos ministerijos
2015-09-30 raštu Nr. (3-1)-D8-7086

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro
2015 m. rugsėjo 30 d.
įsakymu Nr. 3D-736

ŠIAURĖS LIETUVOS KARSTINIO REGIONO POŽEMINIAMS VANDENIMS NUO TARŠOS APSAUGOTI IR EKSTENSYVAUS ŪKININKAVIMO METODAMS PLĖTOTI 2016–2018 METŲ VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plane (toliau – veiksmų planas) pateiktos veiksmų plano plėtros kryptys, išdėstyti tikslai, uždaviniai ir priemonės, numatomi rezultatai, įgyvendinimo principai.
2. Veiksmų plano paskirtis – siekti nuoseklios ekologinio ūkininkavimo plėtros Šiaurės Lietuvos karstiniame regione ir užkirsti kelią požeminio vandens taršai šiame regione.
3. Veiksmų plane vartojamos sąvokos atitinka kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS ESAMOS SITUACIJOS APŽVALGA

4. Šiaurės Lietuvos karstinis regionas, kurio dalis yra ir Latvijos Respublikos teritorijoje, yra išskirtinis tarpvalstybinis teritorinis darinys. Dėl gamtinių ypatybių jame sunku suderinti ekologinius, ekonominius ir socialinius interesus. Šis veiksmų planas skirtas Šiaurės Lietuvos karstiniame regione, kurio teritoriją nustato Vyriausybė, vykstančių procesų neigiamam poveikiui mažinti, šio regiono požeminiams vandenims nuo užteršimo apsaugoti, nepažeidžiant čia gyvenančių bei dirbančių asmenų teisėtų interesų, sintetinių trąšų ir pesticidų naudojimui mažinti ir kaip alternatyvą skatinti ekologinio ūkininkavimo plėtros galimybes, vartotojų informuotumui apie ekologiškų produktų vartojimo svarbą didinti.

5. Šiaurės Lietuvos karstinis regionas – teritorija, kurioje dėl gipso tirpimo formuojasi požeminės tuštumos, o žemės paviršiuje aptinkama senų ir atsiranda naujų karstinių formų. Karstinio proceso pažeistoje žemėje susidaro nepalankios sąlygos intensyviai žmogaus ūkinei veiklai, nes dažnai yra neišvengiama požeminio vandens – geriamojo vandens šaltinio – tarša. Dėl intensyvios žemdirbystės ir gyvulininkystės karstiniame regione su paviršinio vandens nuotėkiu per smegduobes ir poringą gruntą į požeminį vandenį lengvai patenka įvairių teršalų – organinių ir mineralinių trąšų, pesticidų, naftos produktų ir kt.

6. Karstiniai reiškiniai Šiaurės Lietuvoje išplitę Biržų, Pasvalio, Panevėžio ir Radviliškio rajonuose, kurie sudaro daugiau nei 10 proc. Lietuvos teritorijos, o intensyvi karstinė zona apima

29,4 tūkst. ha Biržų ir Pasvalio rajonuose. Pavieniai reiškiniai vyksta ir Kupiškio, Pakruojo ir Joniškio r., o bendra karstinių reiškinių apimtų savivaldybių teritorija siekia 10,1 tūkst. km² arba 15,5 proc. viso šalies ploto. Smegduobės aptinkamos daugiau nei 700 km² ploto Latvijos pasienio juostoje – nuo Nemunėlio Radviliškio iki Vadaktų. Vien naujesnių įgriuvų Lietuvoje suskaičiuota daugiau nei 8500, o iš viso jų esama net apie 15 tūkstančių.

7. Karstiniai reiškiniai vyksta tuomet, kai požeminis vanduo pradeda plauti tirprias uolienas ir po žeme atsiranda požeminių urvų, kurie dažnai prisipildo gruntinio vandens. Palaipsniui šie urvai gali išdidėti ir virsti įspūdingomis požeminėmis ertmėmis, kurios, neatlaikiusios grunto svorio, įgriūna. Taip atsiranda tarpusavyje po žeme susisiekiančių įgriuvų, kurios palengvina teršalų kelią į gruntinius vandenius, kur jie gali požeminėmis ertmėmis sparčiai plisti.

8. Šiaurės Lietuvos karstinio regiono žemių ekologinį pažeidžiamumą lemia teršalų nuo žemės paviršiaus patekimo į požeminį vandenį sąlygos, kurias savo ruožtu formuoja smegduobių gausa. Per smegduobes paviršinis vanduo ir teršalai labai greitai patenka į gruntinį, o vėliau, jei būna palankios hidrodinaminės sąlygos, ir į spūdinį vandenį. Hidrodinaminės sąlygos, lemiančios teršalų migraciją į spūdinį vandenį, susidaro tada, kai spūdinio vandens pjezometrinis lygis yra žemesnis už gruntinio vandens lygį. Tokios sąlygos Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone gana dažnos.

9. Karstiniai reiškiniai – smegduobės ir laipsniški grunto suslūgimai – būna viršutinio devono Tatulos svitos paplitimo plotuose. Tatulos svita nevienalytė, 15–45 m storio, sudaryta iš ritmiškai susisluoksniavusių lagūninių uolienų; ploniausia (15–20 m) ten, kur ištirpęs gipsas. Vertikalusis jos pjūvis dalijamas į tris dalis: gipsingą viršutinę – Nemunėlio sluoksnius, vidurinę – Kirdonių ir apatinę – Pasvalio sluoksnius. Gipsas, domeritas, dolomitas, o ten, kur gipsas ištirpęs, – dolomitmilčiai ir dedolomitas (antrinė klintis) sudaro 5–18 m storio Nemunėlio sluoksnius. Juose gipso tarp sluoksniai siekia 1–2 m. Nemunėlio sluoksnių fragmentus, parodančius tipinę jų sandarą, galime stebėti Karajimiškio apylinkių išgarsėjusiose Karvės oloje ir Lapės duobėje – šachtinio tipo smegduobėse, kurių šlaituose matyti tektoninių plyšių suskaidyti, tarsi nupjauti gipso sluoksniai.

10. Vyrauja du genetiškai skirtingi smegduobių tipai. Pirmasis – tai per daugelį metų laipsniškai besiformuojančios šachtinio tipo karstinės įgriuvos, kurių ryškiausi pavyzdžiai – Karvės ola ir Lapės duobė. Šitokioms įgriuvoms susidaryti lemiamos reikšmės turi arti žemės paviršiaus slūgsančios gipsingos uolienos, pridengtos plona (vos iki kelių metrų) kvartero nuogulų danga, ir sufozinis procesas – takių karstėjimo produktų (dolomitinių miltų), atskirų domerito dalelių, likusių ištirpus gipsodolomitui ir gipsomergeliui, išplovimas į giliau esančias ertmes, suintensyvėjantis pažemėjant gruntinio vandens lygiui. Šachtinio tipo įgriuvos formuojasi daugiausia Nemunėlio sluoksniuose – Tatulos svitos viršutiniame gipsingame komplekse, o jų dugnas paprastai remiasi į Kirdonių sluoksnių dolomitinius mergelius ir molius. Antrasis smegduobių tipas – staigiai įgriūvančios, gipso klode įgaunančios gilyn platinančios kraterio ar tiesiog šulinio formą. Tokia smegduobė iš pradžių atrodo kaip šulinys, kurio gylis kelis kartus didesnis už skersmenį. Nauja pastebėta šių smegduobių ypatybė ta, kad jos gali kirsti ne tik viršutinį, bet ir apatinį gipsingus

kompleksus. Kartu su kvartero danga į gilumines Pasvalio sluoksniuose esančias ertmes įgriūva ir gipsingus kompleksus skiriančios Kirdonių sluoksnių domeritai bei moliai. Tokios smegduobės pavyzdys yra 1997 m. balandžio mėnesį Karajimiškio apylinkėse atsiradusi įgriuva.

11. Nemunėlio ir Pasvalio sluoksnius atskiriantys Kirdonių sluoksniai yra 3–7 m storio ir susideda iš molio ir domerito su pasitaikančiais gipso, dažniausiai – pluoštuoto selenito, tarpsluoksniais. Kirdonių sluoksniai sudaro sąlyginę vandensparą požeminiam vandeniui, plyšiais cirkuliuojančiam Nemunėlio sluoksnių gipso kloduose ir juos tirpinančiam. Karvės olos urvai (bendras jų ilgis – 46 m) yra gipso klode virš Kirdonių sluoksnių, kurie sudaro urvų aslą. Gausių atvirų ir uždurpėjusių smegduobių Biržų ir Pasvalio apylinkėse daugiausia atsirado užgriuvus tuštumoms, kurias vanduo išgraužė Tatulos svitos viršutinėje dalyje – Nemunėlio sluoksniuose.

12. Pasvalio sluoksniuose yra gausiau gipso: trijų ir netgi penkių metrų storį siekiantys gipso sluoksniai kaitaliojasi su plonesniais domerito ir dolomito tarpsluoksniais. Tačiau Pasvalio sluoksnių po kvartero danga paplitimo plotuose ne tiek daug dabartinio karsto reiškinių. Dėl intensyvaus senojo (tarpledynmetinio) karsto čia gipsas daugiausia išlikęs tik kaip atskiri luitai – atlikuonys. Jei gipso klodai neištisiniai, juose nesusidaro požeminio vandens takų, didesnių kanalų, todėl mažiau ir žemės įgriuvų. Šitaip slūgsantis gipsas daugiausia tirpsta iš paviršiaus, dėl to formuojasi karstinės gremžės, tačiau šį procesą stabdo iki 15 ir daugiau metrų siekianti ledyninių nuogulų danga, storėjanti pietryčių kryptimi, kur, išsipleišėjus Kirdonių sluoksnių domeritams, Pasvalio sluoksnius betarpiškai dengia ledyninės nuogulos.

13. Gipso karstas šiaurės Lietuvoje – ilgalaikis ir nuolatinis procesas, tačiau jo suintensyvėjimo ir smegduobių atsiradimo etapų būta daug. Tą parodė Smardonės karstinėje raguvoje susikaupusių durpių palinologinė analizė. Žiedadulkių diagramoje išsiskiria keli durpių kaupimosi ir jų nusausėjimo etapai. Apie dabar stebimų smegduobių tam tikrą etapiškumą, apytikriai vienalaikį atskirų smegduobių tipų ir grupių susidarymą rodo grupėmis ir grandinėmis paplitusios labai panašios smegduobės. Tai vidutinio dydžio taisyklingos, piltuvo pavidalo smegduobės Karajimiškio apylinkėse, Karvės olos aplinkoje, didžiulės visiškai vienodos smegduobės arčiau Mantagailišio esančiame Gojelyje, vienoda žoline danga užaugusios pusiau uždurpėjusios smegduobės pietinėje Kirkilų kaimo dalyje ir netoliese – didesnės sausos ar tik su dugne telkšančiu vandeniu, neuždurpėjusios smegduobės ir į karstinius ežerėlius susijungusios plačiausiai žinomos didžiosios Kirkilų smegduobės.

14. Gruntinio vandens režimo pakeitimas (slenksčio sudarymas), upės užtvankos zonos požeminiame nuotėkyje intensyvina karstinį-sufozinį procesą ir greitina naujų smegduobių atsiradimą. Pasvalyje Lėvens užtvanka neabejotinai turėjo įtakos grunto suslūgimams ir namų deformacijoms užtvankos linijoje. Didžiosios pastarųjų metų smegduobės galėjo rasti dėl kitų gamtinių veiksnių įtakos, pirmiausia – dėl intensyvios požeminio vandens apytakos pagrindinėje jo iškrovos zonoje – Mūšos ir Lėvens upių santakoje.

15. Vykdamas Šiaurės Lietuvos karstinio regiono finansavimo programą 1994–1998 m. laikotarpiu, organizuota gamtinių ir su žmogaus veikla susijusių aplinkos kaitos procesų stebėseną.

Pagal kai kuriuos gamtos aplinkos kokybės parametrus nustatyta teigiamų poslinkių. Kartu išaiškėjo nauji teršimo židiniai ir taršos sklaidos sąlygos. Karstinį požeminį vandenį pasiekia antropogeninė tarša, didinanti amonio, kalio ir fosforo koncentraciją. Kai kurių šachtinių šulinių vandenyje buvo rasta azoto nitratų daugiau nei 200 mg/l – tai 4 kartus viršija didžiausią leistiną koncentraciją. Karajimiškio sodybos šulinyje net ir organoleptiškai fiksuotas cheminis preparatas (granozanas).

16. Šiaurės Lietuvos gamtos išskirtinumą lemiantis karstas iki šiol tebegausina plyšius, požemines tuštumas Tatulos svitos gipsinguose sluoksniuose, o žemės paviršiuje sudaro naujų įslūgimų, atveria pavojingų gilių smegduobių, žeidžia, silpnina ir taip trapų podirvio uždarumą. Todėl teršalai greičiau plinta ir skverbiasi į geologinį substratą, kartu blogėja ekologinė situacija. Ekologiškai jautriame regione karstui neigiamos įtakos turi požeminio vandens eksploatacija ir tradicinė žemdirbystė.

17. Naujų karstinių įgriuvų susidarymo intensyvumui vertinti ir Šiaurės Lietuvos karstinio kraštovaizdžio būklei stebėti pagal Valstybinio aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programą kasmet atliekama gipso, išnešamo su karstinių indikatorinių upių nuotėkiu (kub. metrais 1-ame kv. kilometre per metus), t. y. gipso cheminės denudacijos, stebėsena. Indikatoriniame Tatulos baseine 2014 m. gipso cheminė denudacija buvo 167 m³/km² per metus, Smardonės baseine siekė 319 m³/km². Palyginti su nuo 1963 metų renkamais duomenimis, 2014 metai, kaip ir 2013-ieji, nepasizymėjo didelio intensyvumo gipso chemine denudacija.

18. Pagal Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programą Biržų–Pasvalio požeminio vandens baseine vykdoma gruntinio ir karstėjančio viršutinio devono Įstro-Tatulos vandeningojo sluoksnio stebėsena. Požeminio vandens kokybė stebima 4 gręžiniuose Karajimiškio poste ir 1 gręžinyje Naradavos poste. Poveikio požeminiam vandeniui stebėsena žemės ūkio veiklos subjektų aplinkoje vykdoma 4 gyvulininkystės kompleksuose ir 19 tręšimo laukų. 2010–2014 metų požeminio vandens stebėsenos rezultatai rodo, kad dirbamuose laukuose vidutinė nitratų koncentracija gruntiniame vandenyje 12–22 mg/l didesnė už foninę, fiksuojamą gamtinėse teritorijose. Lyginant su 2005–2009 metų laikotarpiu, stebimas nedidelis nitratų koncentracijos mažėjimas

19. VšĮ „Tatulos programa“ nuo 1992 metų šiame regione prisidėjo prie ekologinių ūkių atsiradimo, organizavo ekologiškų produktų supirkimo, perdirbimo ir realizavimo darbus, vykdė gamtosauginių objektų priešprojektinius darbus (Požeminio ir Varniūnų baseino, gyvulininkystės fermų, trąšų ir pesticidų sandėlių, buitinių atliekų sąvartynų, technikos kiemų) nuotekų valymo įrenginių statybos darbus, vykdė ekologiškai ūkininkaujančių žemdirbių švietimą, nuo 2009 m. dalyvauja Lietuvos kaimo tinklo veikloje.

20. Remiantis VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2015 m. duomenimis, Šiaurės Lietuvos karstiniame regione registruota 1917 valdų. Dauguma valdų yra smulkios, vykdančios ekstensyvią žemės ūkio gamybą. Iki 5 ha registruota 1413 valdų, daugiau kaip 101 ha – 35 valdos. Augalininkystėje užsiima 793 valdos, gyvulininkystėje – 178 valdos ir mišriąja gamyba užsiima 858 valdos. Deklaruotas žemės ūkio naudmenų plotas – 18 343 ha: iš jų sudaro 15753 ha ariamoji žemė ir 2411 ha daugiametės ganyklos ir natūralios pievos. Šiaurės Lietuvos karstiniame regione laikomi 22135 gyvuliai, iš jų 14 380 galvijų, 459 avys, 55 arkliai, 2641 kiaulė ir kt.

21. 1992 m. įsteigtas daugiau kaip 14 tūkst. ha teritoriją užimantis Biržų regioninis parkas, kurio pagrindiniai tikslai – išsaugoti gamtinės ekosistemos stabilumą, vykdyti tyrimus ir stebėjimus, pagal regioninio parko tvarkymo planą reglamentuoti ūkinę veiklą, vykdyti šviečiamąją veiklą. Biržų regioninio parko lankytojų centre parko direkcijos specialistai organizuoja įvairius renginius, seminarus, susitikimus su vietos bendruomenėmis, mokiniais ir ūkininkais. Siekiant skatinti racionalų ūkininkavimą, regiono gamtinės aplinkos tausojimą ir išsaugojimą, užtikrinti natūralų karsto proceso vyksmą, parengta ir platinama atmintinė ūkininkaujantiems intensyvaus karsto zonoje.

22. Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“, akcentuojama, kad visuomenės, ekonomikos ir valdymo pažangai pasiekti ir darniam šalies vystymuisi garantuoti būtina švari ir saugi aplinka ir vientisa šių sričių tarpusavio sąveika.

III SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

23. Veiksmų plano tikslas – sudaryti sąlygas Šiaurės Lietuvos karstinio regiono aplinkai apsaugoti plėtojant ekologinį ūkininkavimą (sertifikuoti ekologinės gamybos plotai iki 2018 m. padidėtų 3 proc. nuo visų deklaruotų žemės ūkio naudmenų šioje teritorijoje) ir intensyvaus karsto zonoje vykdant vandens tyrimų tęstinumą bei plėtrą.

24. Veiksmų plano uždaviniai:

24.1. efektyvinti aplinkos apsaugos įgyvendinimo priemonės Šiaurės Lietuvos karstiniame regione;

24.2. vykdyti ir plėtoti paviršinio ir požeminio vandens antropogeninės taršos tyrimus intensyvaus karsto zonoje;

24.3. skatinti ekologinės gamybos plėtrą Šiaurės Lietuvos karstiniame regione;

24.4. gerinti intensyvaus karsto zonos gyventojų ekologinį švietimą ir vykdyti jo sklaidą.

IV SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS

25. Veiksmų planas įgyvendinamas pagal 1 priede pateiktą lentelę. Veiksmų plano vertinimo kriterijai pateikti 2 priede.

26. Veiksmų plano įgyvendinimo stebėseną koordinuoja Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijos. Žemės ūkio ministerija sudaro stebėsenos grupę pasiektiems veiksmų plano rezultatams aptarti, pasiūlymams parengti.

27. Veiksmų planą įgyvendina VšĮ „Tatulos programa“.

28. VšĮ „Tatulos programa“ teikia ataskaitas Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijoms per 5 darbo dienas pasibaigus ketvirčiui, kaip vykdomos šio veiksmų plano įgyvendinimo priemonės ir kokių ekologinio ūkininkavimo rezultatų pasiekta įgyvendinant vandens tyrimų tęstinumą ir plėtrą Šiaurės Lietuvos karstiniame regione. VšĮ „Tatulos programa“ pasibaigus biudžetiniams metams iki kitų metų vasario 1 d. teikia metinę ataskaitą koordinuojančioms institucijoms.

29. Veiksmų planui įgyvendinti naudojami Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimai. Preliminarus lėšų poreikis pateikiamas 1 priede.

Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiam vandenims
nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams
plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano
1 priedas

**ŠIAURĖS LIETUVOS KARSTINIO REGIONO POŽEMINIAMS VANDENIMS NUO TARŠOS APSAUGOTI IR EKSTENSYVAUS
ŪKININKAVIMO METODAMS PLĖTOTI
2016–2018 METŲ VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS**

Tikslai, uždaviniai, priemonės	Lėšų poreikis, Eur			Priemonę finansuojanti institucija
	2016 m.	2017 m.	2018 m.	
1	2	3	4	5
Tikslas – sudaryti sąlygas Šiaurės Lietuvos karstinio regiono aplinkai apsaugoti plėtojant ekologinį ūkininkavimą ir intensyvaus karsto zonoje vykdant vandens tyrimų tęstinumą bei plėtrą.				
1 uždavinys. Efektyvinti aplinkos apsaugos įgyvendinimo priemonės Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.	7 000	13 000	5000	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
1.1 priemonė. Atlikti požeminio ir paviršinio vandens tyrimų rezultatų analizę.	3000	3000		Aplinkos ministerija
1.2 priemonė. Parengti rekomendacijas gyventojams, ūkininkams dėl paviršinių ir požeminių vandenų taršos mažinimo.	0	0	0	Aplinkos ministerija
1.3 priemonė. Išanalizuoti ir įvertinti teisės aktais įtvirtintus aplinkos apsaugos ir ūkinės veiklos reikalavimus	2000			Aplinkos ministerija

Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.				
1.4 priemonė. Parengti žemės ūkio veiklos Šiaurės Lietuvos karstiniame regione optimizavimo studiją.		3000 5000	3000	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
1.5 priemonė. Pateikti rekomendacijas suinteresuotoms visuomenės grupėms ir priemonės taršai Šiaurės Lietuvos karstiniame regione sumažinti.	1000	1000	1000	Žemės ūkio ministerija
1.6 priemonė. Įvertinti žemės ūkio sektorių taršos poveikį aplinkos komponentams (dirvožemiui, paviršiniam ir požeminiam vandeniui).	1000	1000	1000	Žemės ūkio ministerija
2 uždavinys. Vykdyti ir plėtoti paviršinio ir požeminio vandens antropogeninės taršos tyrimus intensyvaus karsto zonoje.	31 500	28 500		Aplinkos ministerija
2.1 priemonė. Vykdyti mokslinius tyrimus, susijusius su požeminio vandens nuo užteršimo apsauga ir ekologiškai švarios žemdirbystės plėtra intensyvaus karsto zonoje, inicijuoti mokomuosius ir šviečiamuosius renginius ir jiems reikalingų priemonių leidybą ir sklaidą.	6000	3000		Aplinkos ministerija
2.2 priemonė. Įvertinti ir atnaujinti požeminio ir paviršinio vandens taršos ir jo kokybės tyrimo vietų tinklą ir tyrimų planą.	3000	3000		Aplinkos ministerija
2.3 priemonė. Vykdyti požeminio ir paviršinio vandens tyrimus, apimant platesnį karstiniam regionui būdingų fizinių ir cheminių indikatorių rodiklių spektrą,	22 500	22 500		Aplinkos ministerija

vandens būklės upių baseinuose vertinimą.				
3 uždavinys. Skatinti ekologinės gamybos plėtrą Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.	36 500	33728	32 000	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
3.1 priemonė. Įkurti parodomuosius, mokomuosius ekologinės gamybos ūkius, juose organizuoti vaikų ir jaunimo šviečiamąsias programas. Teikti individualias ir grupines konsultacijas apie ekologinį ūkininkavimą, gerosios patirties ir pažangių idėjų sklaidą.	10 000	10 000	10 000	Žemės ūkio ministerija
3.2 priemonė. Vykdyti ekologinės žemdirbystės bandymus, pritaikant žemės ūkio augalus ekologiniam žemės ūkiui.	6000	3600	2600	Žemės ūkio ministerija
3.3 priemonė. Konsultuoti Šiaurės Lietuvos karstinio regiono įmones, ūkininkus ir gyventojus vandens taršos mažinimo ir ekologinio ūkininkavimo klausimais.	3000	1000	600	Žemės ūkio ministerija
3.4 priemonė. Kartu su Biržų ir Pasvalio rajonų savivaldybių švietimo skyriais parengti ir įgyvendinti šviečiamosios veiklos projektą Biržų ir Pasvalio rajonų mokyklų pradinėse klasėse ir ikimokyklinėse įstaigose, siekiant juos supažindinti su karstiniu regionu ir jame vykdomu aplinkosaugos priemonių gerinimu.	1500 1500	1500 1500	1500	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
3.5 priemonė. Skatinti ekologiškų produktų perdirbimą ūkininkų ūkiuose, jų prekybą ir ekologinės gamybos ūkių kooperavimąsi.	2000	4800	4800	Žemės ūkio ministerija

3.6 priemonė. Vykdyti vartotojų švietimą ekologinio ūkininkavimo klausimais ir kitas vartotojų ugdymo priemones.	2000	600	400	Žemės ūkio ministerija
3.7 priemonė. Įgyvendinti įvairias rinkodaros ir rinkotyros priemones, rengti, dalyvauti su ekologine gamyba susijusiuose renginiuose, seminaruose ir projektuose.	4000	3690	3600	Žemės ūkio ministerija
3.8 priemonė. Rengti geriausių ekologinės gamybos ūkių ir (arba) geriausių ekologinės gamybos įmonių konkursus.	6500	7038	11200	Žemės ūkio ministerija
4 uždavinys. Gerinti intensyvaus karsto zonos gyventojų ekologinį švietimą ir vykdyti jo sklaidą.	15 000	14772	8000	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
4.1 priemonė. Organizuoti ekologinės gamybos plotų dirvožemio tyrimus atrinktuose ūkiuose ir jų pagrindu konsultuoti bei šviesti ūkininkus.	4000	4000	3600	Žemės ūkio ministerija
4.2 priemonė. Viešinti informaciją, naudojant radiją, televiziją, spaudą; rajono bibliotekas aprūpinti specialia literatūra, susijusia su ekologine žemdirbyste ir aplinkosaugos problemomis.	2000 5000	2000 2000		Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
4.3 priemonė. Parengti ir išleisti informacinį leidinį, skrajutes, susijusias su Šiaurės Lietuvos karstinio regiono aplinkosaugos gerinimu. Organizuoti konferencijas, siekiant visuomenę supažindinti su karstinio regiono aplinkosaugos reikalavimais, aktualijomis, ekologine žemdirbyste.	2000 2000	1772 5000	1700	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
Iš viso:	90 000	90 000	45 000	

skaičiaus:	Iš to	45 000	45 000	45 000	Žemēs ūkio ministerija
		45 000	45 000		Aplinkos ministerija

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-146](#), 2016-03-21, paskelbta TAR 2016-03-21, i. k. 2016-05467

Nr. [3D-468](#), 2016-08-10, paskelbta TAR 2016-08-11, i. k. 2016-22264

Nr. [3D-413](#), 2018-06-26, paskelbta TAR 2018-06-27, i. k. 2018-10622

Nr. [3D-496](#), 2018-07-23, paskelbta TAR 2018-07-24, i. k. 2018-12311

Nr. [3D-574](#), 2018-08-23, paskelbta TAR 2018-08-23, i. k. 2018-13317

Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiam
vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus
ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų
plano
2 priedas

**ŠIAURĖS LIETUVOS KARSTINIO REGIONO POŽEMINIAMS VANDENIMS NUO
TARŠOS APSAUGOTI IR EKSTENSYVAUS ŪKININKAVIMO METODAMS PLĖTOTI
2016–2018 METŲ VEIKSMŲ PLANO VERTINIMO KRITERIJAI**

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas, matavimo vienetas	Vertinimo kriterijaus reikšmės		
		2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Tikslas – sudaryti sąlygas Šiaurės Lietuvos karstinio regiono aplinkai apsaugoti plėtojant ekologinį ūkininkavimą ir intensyvaus karsto zonoje vykdant vandens tyrimų tęstinumą bei plėtrą.			
2.	1 uždavinys. Efektyvinti aplinkos apsaugos įgyvendinimo priemonės Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.			
3.	Sertifikuotų ekologinės gamybos plotų padidėjimas (palyginti su 2014 metais, proc.).	1	2	3
4.	Žemės ūkio veiklos Šiaurės Lietuvos karstiniame regione optimizavimo studija.			1
5.	Pateiktų rekomendacijų regiono gyventojams sąvadų skaičius, (skelbta įstaigos interneto svetainėje).		1	1
6.	Skirtingai tręstose agrosistemose maisto medžiagų dinamikos nustatymas dirvožemyje, paviršiniuose ir požeminiuose vandenyse ir pasiūlytos priemonės taršai mažinti, (skelbta įstaigos interneto svetainėje).		1	1
7.	2 uždavinys. Vykdyti ir plėtoti paviršinio ir požeminio vandens antropogeninės taršos tyrimus intensyvaus karsto zonoje.			
8.	Vykdomi moksliniai tyrimai.	1	1	
9.	Požeminio ir paviršinio vandens antropogeninės taršos stebėjimo vietų tinklo padidėjimas, vnt.	6		
10.	Vandens tyrimų skaičiaus padidėjimas, apimant platesnį karstiniam regionui būdingų fizinių ir cheminių indikatorių rodiklių spektrą, proc.	2		
11.	3 uždavinys. Skatinti ekologinės gamybos plėtrą Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.			
12.	Įkurtų parodomųjų, ekologinės gamybos ūkių skaičius.			1
13.	Šviečiamojoje veikloje dalyvavusių ikimokyklinių įstaigų ir mokyklų skaičius.	0	4	4

14.	Šiaurės Lietuvos karsto regione žemės ūkio subjektų ekologiškos produkcijos perdirbimo įmonių, ūkių, kooperatyvų steigimas ar naujo ekologiško produkto perdirbimo sertifikavimas.		1	1
15.	Turgelių, prekiaujančių ekologiškais produktais, renginių, seminarų skaičiaus didėjimas, vnt.	2	3	3
16.	Surengtų konkursų „Geriausias ekologinės gamybos ūkis“ ir (arba) „Geriausia ekologinės gamybos įmonė“ skaičius	1	1	1
17.	4 uždavinys. Gerinti intensyvaus karsto zonos gyventojų ekologinį švietimą ir vykdyti jo sklaidą.			
18.	Parengtų leidinių, susijusių su ekologine žemdirbyste, gamtosaugos problemomis, skaičius.	2		
19.	Išspausdintų informacinių leidinių apie Šiaurės Lietuvos karstinio regiono vandenų taršos problemas, egzempliorių skaičius.	1000		
20.	Parengtų klipų apie karstinį regioną, ekologinę žemdirbystę ir gamtosaugines problemas, skaičius.		1	
21.	Organizuotų konferencijų, susijusių su ekologine žemdirbyste, gamtosaugos problemomis, skaičius.		3	3

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-146](#), 2016-03-21, paskelbta TAR 2016-03-21, i. k. 2016-05467

Nr. [3D-468](#), 2016-08-10, paskelbta TAR 2016-08-11, i. k. 2016-22264

Nr. [3D-232](#), 2017-04-06, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05885

Nr. [3D-413](#), 2018-06-26, paskelbta TAR 2018-06-27, i. k. 2018-10622

Nr. [3D-496](#), 2018-07-23, paskelbta TAR 2018-07-24, i. k. 2018-12311

Nr. [3D-574](#), 2018-08-23, paskelbta TAR 2018-08-23, i. k. 2018-13317

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-146](#), 2016-03-21, paskelbta TAR 2016-03-21, i. k. 2016-05467

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-468](#), 2016-08-10, paskelbta TAR 2016-08-11, i. k. 2016-22264

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-232](#), 2017-04-06, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05885

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-8](#), 2018-01-10, paskelbta TAR 2018-01-11, i. k. 2018-00394

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-413](#), 2018-06-26, paskelbta TAR 2018-06-27, i. k. 2018-10622

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-496](#), 2018-07-23, paskelbta TAR 2018-07-24, i. k. 2018-12311

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-574](#), 2018-08-23, paskelbta TAR 2018-08-23, i. k. 2018-13317

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 3D-736 „Dėl Šiaurės Lietuvos karstinio regiono požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti 2016–2018 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo